Ч. 34. Чернівцї, недїля дня 7. (19. мая) 1895. Рочник XI.

БУКОВИНА

Передплата
на „**Буковину**“ разом з ілюстр. додатком „**Недїля**“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
„ чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.
Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Наші національно-політичні відносини.

IV. Попередно доказали ми, що москвофільство не є у нас ніяким природним національно-політичним рухом, т. є. таким рухом, котрий би мав в національно-політичних відносинах нашого руского народу природну підставу. Противно, сей рух занесено до нас виключно в інтересї російскої політики із Росиї подібно, як і між другі славяньскі народи.

Але у нас прибрав сей рух цїлком иньший характер, як у других славяньских народів; бо коли у других славяньских народів, як у Чехів, Сербів і др. викликає сей рух остаточно, можна сказати, лиш горячу симпатию для Росиї, сполучену з надією, що колись при відповідних політичних відносинах зможе велика Росия допомогти тим народам, піднести політичне значінє і вплив свого власного народу, а тим самим розвинути як найбільше свою власну національну силу, — то у нас, Русинів, прибрало москвофільство в своїх відносинах до нашої народної справи цїлком ворожий характер. У нас не ходить москвофілам о те, щоби лиш викликати горячу приязнь для Росиї, їм ходить цїлком о що иньше. У нас поставили собі москвофіли для нашого народу правдиво убійчу задачу, бо хотять в користь самолюбної аґресивної, російскої політики винародовити руско-україньский нарід, знищити цїлком наше народне житє, наше національно-політичне значінє і так зробити наш нарід вічним мізерним рабом північного велита.

Проворним окликом: „адін язик адін народ“ вдорожено у нас се правдиве політичне розбишацтво, а на нашу власну ганьбу знайшли ся і свої люди, що за марну платню, або збаламучені сими наймитами, стали помагати нашим найзавзятійшим ворогам „катувати власну матір“. Зухвалість і підлота тих доморідних московских наймитів не має границї; а найновійший наглядний доказ сего дав нам в новійшім часї „Галичанинъ“, львівский орґан москвофільского ґенерального штабу. „Галичанинъ“ напав в ч. 96. у вступній статї — о чім ми вже попередно споминали — на нашу „Буковину“ іменно за те, що ми в новинках подали до загальної відомости одержану від нашого львівского дописувателя вість про сполучене москвофільского виборчого комітету з комітетом романчуківских народовців-опозиционістів. Москвофіли найгірше нелюблять сего, коли розкриває ся їх скриту роботу. Не гадаємо тут відповідати на всї підступні і злобні закиди, якими напав нас „Галичанинъ“, бо се не є предметом сеї нашої працї, але хочемо тут, як зказано, вказати лише на одно, що стоїть в тїсній звязи з нашою працею, а то доказати сю безграничну зухвалість „Галичанина“. В згаданій статї пише „Галичанинъ“ між иньшим дословно ось що: „Ми не говоримъ изъ обыкновенной конкуренційной злобы. Нѣтъ, между независимою газетою а наймитами не можетъ быти обыкновенной конкуренціи“.

І чи-ж се не безгранична зухвалість, що тут написав „Галичанинъ“?! „Галичанинъ“, орґан львівского москвофільского ґенерального штабу, що річно пожерає много тисяч рублїв російскої субвенциї, та для того за дармо розкидає свій днєвник по цїлій Галичинї і Буковинї, має ще відвагу, бризнути людям в здорові очи, що він є „газета независима“ а нас, що вже десять літ служимо вірно і щаро не чужим Богам, але нашому рідному народови, осьміляє ся сей правдивий мізерний наймит наших катів називати з погордою: наймитами?! Так, ми

З ЖИТЯ.

(Компліменти Бісмарка для женщин. -- Про Польки. — Наша уступчивість. — Женщина, а політика. — Душа жіноча).

Говірливий, старий Бісмарк скупий вправдї на гроші, але на компліменти щедрий, бо они нічо не коштують. Отже коли до него сими днями прийшла сотка Нїмкинь зі Шлеска поздоровити его з 80-им роком житя, він їм сказав комплімент, а хто знає, може й правду. „Коли — каже — женщин позискає ся для якоїсь доброї справи, то я вже о мужчин не бою ся, они підуть за жінками. Жаль менї — каже—що жінки не мають впливу на відносини політичні. Не думаю жадати, щоби жінки мали бесїди в парляментї, але коли-б вибори в Нїмеччинї відбували ся під більшим впливом женщин, як доси, то успіх їх був би лучший і більше в дусї нїмецко-народнім.

Лише у двох сторонництв парляментарних — говорив Бісмарк дальше — у Поляків і в центрум грають женщини важнїйшу ролю. Вплив Польок на народний рух польский вам певно знаний, бо їх маєте в сусїдстві, а й з центрум знаєте також декого. Натомість у социяльних демократів мають жінки за мало значіня і голосу. А прецї-ж коли-б они знали, яка доля жде їх яко жінок і материй в будучій державі социяльній, то жадна з них не позволила-б мужеви належати до сего сторонництва. Симпатия женщин єсть для нас сильнїйшим заборолом, ніж би ним була устава переворотова... Відзиваю ся до наших женщин: „Помагайте нам, впливайте на мужів!“

Бісмарк знає добре Польки. Я навіть думаю, що коли-б він за жінку мав був Польку, то став би Поляком тай не гриз би так Поляків, як нагриз ся, бувши канцлєром державним... Який великий єсть вплив Польок, пересьвідчив ся о тім неодин Русин, що з Полькою оженив ся. Для Русинів пропав він раз на завсїгди. Я мав товариша, такого сьвідомого і завзятого народовця, що менї здавалось: его вже ніяка сила не поверне в иньший бік. Мав він щастє до Польок: котра, каже, панна менї подобає ся, все Полька! І таки вкінци взяла его Полька в свою опіку. Заручив ся він з нею і все хвалив ся передо мною, що вчить еї рускої мови. „Чекай — каже, будеш бачити, що з неї буде Русинка, аж любо!“ Думаю собі, може й потрафить... Але де там! Оженив ся, і спершу задля рускої уступчивости, відтак задля спокою і звичаю завів дома таку Польщу, якої не посоромив би ся і корінний Поляк. Де-далї, перестав ходити до руских товариств, перестав передплачувати рускі часописи, записав ся до польского касина — і пропав зовсїм для Русинів. А славний з него чоловік, дуже спосібний!

Польки ловлять собі руских женихів красшим вихованем і більшою дозою кокетериї, ніж єсть у наших Русинок. Кокетерия, звістно, до незадалекої границї посунена — то прикмета дуже для „хлопців“ люба. Наші Русинки еї не мають, батьки мало дбають про національне виховане доньок, учать їх уступчивости, там де она не повинна бути — і тому, коли Русинка виходить замуж за Поляка, то стає також Полькою. Сяк чи так, а Русини тратять.

Тай як же нам не тратити, коли так мало дбаємо про самосьвідомість національну у Русинок, коли ми такі занадто-занадто уступчиві! Наша уступчивість не на своїм місци — то наша загибіль! Поляків на Буковинї так мало, що як би нас Русинів було в Галичинї так мало, то певно Поляки з нами не числились би, так як не числять ся з галицкими Нїмцями. А таки буковиньскі Поляки завзято боронять свого. Коли ми недавно, хоч з найбільшою прихильностию, зазначили, що тяжко буде осягнути се, щоби буковиньскі урядники учили ся і польскої мови, черновецка часопись польска накинулась на нас мокрим рядном, так як би справдї ми мали що против того, щоби і на Буковинї пошановано права польскої мови. Ми знаємо занадто добре, а навіть далеко лучше, як Поляки, що то значить відбирати комусь права національні і тому против скривджених на тім поли ніколи не виступимо, але — спасибі за науку — бачимо заразом, що при нашій уступчивости не ту в Буковинї, але в Галичинї ми богато стратили і ще більше що дня тратимо. В Галичинї мова руска-краєва; у всхідній части краю кождий урядник державний і краєвий повинен еї вміти. А богато-ж то урядників-Поляків вміє руску мову і вважає своїм обовязком у справах з рускими сторонами уживати еї? Коли-б я був Поляком, мене би се не боліло, але коли я щирий Русин, то мушу сказати всїм тим, що кривдять нашу мову: „Честь вам, яко Полякам, але руску мову

наймити, але не підлі і нікчемні наймити наших ворогів, але вірні і щирі наймити нашого власного народу!

Дивним способом якось се так склало ся, що і „Дѣло“, орґан романчуківских народовців-опозиционістів, виступив против нас того самого дня, що Галичанинъ“ і з тої самої причини. Свої цілком мілкі виводи кінчить „Дѣло“ страшною апострофою: „Доборолась Україна до самого краю“!

Нам здає ся, що ся апострофа може лише відносити ся до політики „Галичанина“, і дотеперішної політики „Дѣла“.

Між політикою „Галичанина“, а політикою „Дѣла“ нема що-до тактики, ні найменьшої ріжниці. Оба сі духові союзники держать ся кріпко в цїли спровадженя цїлковитого народного застою хитро видуманого москвофілами принципу: безконечно нарікати на гнет польский, накликувати Русинів до безвзглядної опозициї против правительства, і представляти долю Русинів в австрийскій державі в як иайчорнїйших красках. Що дотичить національного питаня, то тут оба сі духові союзники значно розходять ся. „Галичанинъ“ каже вже тепер ясно і сьміло: що Русинів нема, а є лише „а д і н“ великий 80-міліоновий российский нарід. Скривдженя Русинів в Росиї „Галичанинъ“ не бачить, а противно він бачить там своїми підлими очима для Русинів лиш як найбільшу благодать.

„Дѣло“ в тім взглядї трохи в клопотї. Для давнїйшої консеквенциї випадає „орґанови народовців“ якось признати, що є на божім сьвітї руский нарід, осібний від российского; випадає також бодай про людске око часом спімнути, що Росия цілком не признає істнованя „Русинів-Українців“, але безприкладний российский гнет не так дуже „Дѣло“ обходить, як польский гнет в Галичинї. Против российского гнету не гадає „Дѣло“ рішучо і відважно виступати, бо се ніби то не так дуже тяжкий гнет, як хто замкне Русинам уста на колодку, або бере їх за вільне слово до тюрми, або жене їх на Сибір або в Урал. Врештї гадає собі „Дѣло“: хто там знає, чи може москвофіли не переконають Русинів, що они не Русини, але таки Росияни. Отже годї москвофілів так дуже дразнита, як Поляків, бо Поляки вже бодай офіцияльно не мають претенсиї винародовити всїх Русинів; впрочім Поляки не так сильні, як Росияни, отже нема що Поляків так дуже бояти ся. Але з москвофілами поки-що треба бути осторожним, треба з ними мирити ся“.

Так! треба мирити ся з власними народними зрадниками, що нехтують свій нарід, що немилосерно спиняють єго просьвітний і культурний розвій, що прогнали живе руске слово із львівского „Народного Дому“, на котрого будову зложив цїлий руский нарід сотки тисячів. Так! треба мирити ся з такими підлими своїми людьми, що прозивають свою матерну мову, не хочуть вчити на сїй мові своїх дїтий, не хочуть посилати їх до руских шкіл, доки їх, як то стало ся в Коломиї, не нажене силою сам краєвий інспектор. Так! треба мирити ся з такими злобними своїми людьми, що розшарпують руске серце, що розривають на найдрібнїйші кусники народне руске тїло, що допчуть ногами славу руского імени.

Ми, яко щирі і сьвідомі народовцї, що бачимо тілько в зміцненю нашої національної сили правдиве спасенє нашого немічного народу, не можемо ніяким способом іти за такою полїтикою, що затемнює і придавляє просьвітний і культурний розвій нашого народу. Противно, ми мусимо рішучо виступати против такої баламутної полїтики і іти сьвідомо битим шляхом.

Не зведуть нас з тої дороги ніякі напасти кацапів, нї закиди із сторони народовців-опозиционїстів, що дотепер не вияснили своїх намірів і не доказали хосенности своєї полїтики для нашої справи; а на безпідставні і нужденні закиди, мов би ми лиш для самолюбних цїлий служили Полякам і правительству на шкоду нашого народу — відповімо другим разом.

Чернівцї 18. мая 1895.

Служачи справі рускій і бажаючи добра народови свому не хотіли би ми виступати против дневників руских, стремлячих до одної цїли з нами На жаль, передова статя „Дѣла“ з 13. мая, написана мабуть прихапцем, неволить нас ще раз до відповіди, а радше до спростованя суду висказаного о нас без всякої підстави.

„Дѣло“ називає „Буковину“ орґаном коаліциї і каже, мов то ми надто величаємо роботу коаліцийних сторонництв. На се скажемо, що ми не служимо нікому на слїпо, а ріжнимось в поглядах на коаліцию від „Дѣла“ тим, то обєктивно реєструємо позитивну роботу коаліцийних сторонництв, коли „Дѣло“ дивить ся на ню песимістичними окулярами свого віденьского кореспондента, Поступишина. І от що виходить з того? Наші вісти на тім поли оправдують ся, а ворожби п. Поступишина, що ось-ось коаліция ляже в домовину, не можуть якось осущитись, хоч ворожби ті повторяють ся від року в кождім недїльнім виданю „Дѣла“. Пан Поступишин не вірив в переведенє реформи податкової, а та-ж реформа на покінченю; не вірив в можність уложеня і скодифікованя реформи виборчої, а она на довершеню; говорив безнастанно о кризї, а єї годї діждатись і т. д. Редакция „Дѣла“ повинна собі в вільнім часї відчитати ті всї дописи віденьскі і спитати себе, чи они мали позитивну підставу. Мимо того ми не докоряємо „Дѣлу“, що оно ширить вісти скомбіновані, а не реальні.

Гнїває ся відтак „Дѣло“ на нас, що ми не підносили в „Буковині“ виступу пос. Романчука в комісиї буджетовій, коли він упоминав ся про рускі написи на судах. Наша вина! Але ми знали, що та справа д а в н о в ж е п о р і ш е н а в міністерстві і у властий краєвих то і не було чого підносити єї в буджетовій комісиї; а відтак думали ми, що пос. Романчук уважав рускі написи на судах так дрібною концесиєю, як би там яку паралельку руску або руску школу вирвав, котрими анї він анї „Дѣло“ в найновійших часах вже не одушевляють ся...

Каже вкінци „Дѣло“, що неправдивою есть вість о тихенькім сполученю комітету „незави-

---

знайте і поважайте!“ Що урядники-Поляки на Руси, коли від них Русини не жадають знаня рускої мови, дуже часто і розуміє ся не всї — не уживають рускої мови при урядованю, то з польского становища річ судивши, навіть можна вважати їм за заслугу; але що ми Русини (по приміру буковиньских Поляків) з цілою впертостию не жадаємо від них при кождій нагоді знаня рускої мови, то з руского становища річ судивши — непростимий гріх!

Не знаю, звідки і на якій підставі взяла ся пословиця, що Русин впертий, коли Русини при кождій нагоді такі уступчиві, що як зроблять один крок для себе, то о два цофають ся для другого. Не будьмо-ж такими, а берім собі приклад з буковиньских Поляків. Нехай нас буде в котрій сторонї лише мала горстка, але свого не попустім! Таким чином збудимо повагу до нашої мови, чим тепер не можемо похвалити ся

Але от від компліментів старого Бісмарка до чого я дійшов! Мушу ще раз повернути до єго слів. Сказав він, що як женщин позискати для якоїсь доброї справи, то мужчини певно підуть за ними. Коли-б женщини мали вплив на вибори, то вибори випали б більше в дусї національнім. Але й Німкинї не мають на се впливу, лише Польки вміють полїтикувати. І як всюди так і ту приходять менї на думку мої любі Русини. Здавалось би, нема нїгде на сьвітї тілько полїтиків, як між Русинами, і можна би сподїватися, що де така велика полїтикоманія, як у нас, там і женщини набрали цікавости до полїтики. Тимчасом що ми бачимо? Типовий Русин читає пильно вступну статю в часописи, розкошує ся, коли там кого добре „натягнули“, але проґрами для себе зі статий сих не виснovує, они не про него писані, бо він „все знає,“ отже чужі думки, хоч би й найлучші забуває чимскорше. Типова Русинка бере ся за новинки, часом ще загляне до фейлетону — тай досить. Сойми, парляменти, полїтичне житє — то для неї край незнаний, се єї не обходить. Дальше своїх чотирех стїн не бачить і на погляди мужа свого в справах народно-полїтичних не має найменьшого впливу. А з нашими паннями заговорити про полїтику, то значить тілько, що виставити себе на сьміх. Як можна о чімсь „такім скучнім“ говорити?!.. Тимчасом старий, досьвідний Бісмарк каже, що як женщин позискати для доброї справи, то тої справи будуть радо боронити і мужчини. Годить ся запамятати Русинкам ті слова і „творити також“...

А поки що виходить, що перше Русини мусять мати вплив на Русинки тай учити їх, розуміти публичні справи і загально-людскі інтереси. А щоби на Русинки і взагалї на женщини мати вплив, треба перше всього знати їх душу.

Здавен-давна говорять, що женщина — то загадка. На ріжні способи відгадувано ту загадку, але нї разу не відгадали, так як треба. Доказом того хоч би лїтература всїх народів, що займає ся безнастанно гарною половиною роду людского. Доказом того жонаті і нежонаті молоді і старі; майже кождий частїйше або рідше находить ся в такім положеню, що женщини не може зрозуміти.

Німецкий учений Байт, професор в однім з наукових закладів женьских, довгі лїта слідив душу жіночу і від часу до часу подавав свої спостереженя в книжках. Працї єго дуже радо читають ся, розходять ся по цїлім сьвітї, таке в них видко знанє річи і штуку заінтересувати читателя. Торік видав він працю т. з. Д у ш а ж і н о ч а. З сеї працї подаємо один уступ на науку жонатим і ще більше нежонатим. Чим можна зробити враженє на женщинї, щоби потім мати вплив?

Возьмім, каже Байт, любов в тїснїйшім значіню, любов женщини до мужчини. Передовсїм виходячи замуж мусить женщина мати понятє о єго справдїшних або й видуманих прикметах. Колись писали і говорили, що любов то якась містична іскра, що в однїй хвилї вибухає огнем. Але я сам, хоч у декотрих моїх поезиях співав про чудесну силу любови, яко психолоґ дуже застерігаю ся, щоб я мав гарними і поетичними фразами рішати загадки душі. Яко психолоґ нїколи не вірю в нагальне очарованє, котре в однїй хвилї заміняє ся в любов. Щоби страсть розвинула ся, треба спокою, часу і сьвідомого придавлюваня. Та чародїйна любов, що то повстає в однїй хвилї, то не єсть правдива любов; она вибухне і згасне, яко чувство перелетне, котре властиво не єсть любовю, лише звичайним афектом, троха довше греваючим.

Оцїнюючи мужчину, женщина зважає так само на єго внїшні як і духові прикмети. Внїшні прикмети мужчини мають на женщин вплив незвичайно великий. Лише той, що не знає женщин, може говорити, що мужеска краса, для котрої женщини такі податливі, не єсть головною причиною любови. Що більше, можна сказати

сиих народовців" з комітетом Маркова, котру подано нам зі Львова. Побачимо в недалекій будучности, а тепер констатуємо ще раз, що ми оперли подану нами вість на висказї дуже поважного члена комітету „независимих" народовців і гоговї навіть, звільнені від дирекциї, подати єго імя і прізвище.

Одно сказанє „Дѣла" есть лиш вповни оправдане, а містить ся оно в словах „доборолась Україна до самого краю". Тілько-ж се сказанє треба було віднести на адресу тих, що з личних причин раді би вступити в союз хоч би і з ренеґатами рускими і „пробують" заєдно примиреня, щоб матір свою таки на силу „розіпяти".

При тім ділимось з „Дѣломъ" невідрадною для него вістию, що ще і нині не грозить коаліциї нїяка кріза, ту навіть справа цїлейска не повалить коаліциї, та що пусті суть вісти, мов то кабінет зажадає від парляменту ухваленя третої провізориї буджетової.

Перегляд полїтичний.

* Угорска палата маґнатів відкинула дальші параґрафи закону о вільнім виконуваню релїґії. Закон о рецепциї жидівского віроісповіданя принято з виїмкою § 2. При третім читаню того закону була рівність голосів, а президент палати рішив в користь закону.

* Правительство Франциї хоче установити специяльний празник в память бувшого президента Карно. Сему противить ся вдова покійного президента і тому ведуть ся переговори з нею і єї сином, капітаном Карно, в тій цїли, щоби они згодили ся на установленє празника.

* В Бельґії зростає социялїстична партия так, що хочуть на пр. для себе вибудувати дім за півтора міліона франків. Длятого правительство бельґійске задумує социялїстів побороти за помочию виняткових зарядженьь. Першим кроком до того має бути видалене з служби всїх учителів, котрі признають ся до социялїстичної теориї.

* Загально зробило дуже добре враженє, що Япан в так лїберальний спосіб зрік ся на жадане европейских держав обсадженя острова Ліаотунґ без найменьшого відшкодованя. Але за те Япан не згаджає ся на жадане інтервенуючих держав, щоби означити близький термін для забору свого війска з обсаджених місць і з Кореї. — До Льондону прийшла телеґрафічна вість, що Хіна представила Росиї пропозицию, щоби Росия с ою сибірску зелїзницю попровадила через хіньску Манджурию аж до форту Лазарів (в Кореї) і сполучила другу лінїю зелїзничу з портом Артур. В той спосіб мала би Росия цїлий Всхід Азиї в своїх руках.

Дрібні вісти.

З буковиньскої ц. к. ради шкільної краєвої. Поодиноким громадам буковиньским дано запомоги для будови шкіл разом в сумі 14.200 зр. Учителеви Корзину в Міговенах признано четвертий додаток. Молодшу учительку Марию Ґеллерт в Садаґурі іменовано сталою учителькою тамже, а мол. учительку Адельсберґер перенесено до Садаґури. Тимчасових учителів Швайцера в Німецких-Тереблештах, Мотрескула в Калафіндештах і Лупула в Киселицях-Тораках іменовано сталими учителями на їх дотеперішних посадах. Іменовано тимчасового учителя Рижа з Ґураґумори сталим учителем в Сучаві. Перенесено учителїв Фитера з Борівцїв до Фрайденталю, а Кіпера з Фрайденталю до Ґураґумори. Учителя Колєра з Ґураґумори іменовано управителем школи в Пожориті. Полагоджено ще кілька меньше важних справ.

Посол галицкого сойму, Йосиф Гурик, буде дня 4. червня в Станіславові складати справоздане з своєї посольскої дїяльности.

Ріка Дніпер вилила сего року так дуже, що люди не запамятали такої повени ще від 1848 року. Вода піднесла ся о $2^1/_2$ сяжня і залила велечезні простори. Яка велика була повінь, видко з того, що в Києва сягала вода на деяких улицях до першого поверха. Прибережні фабрики, склади дерева і робітні пароходної плавби на Дніпрі та передмістє Києва „Слобідка" стояли під водою. Кільком тисячам людий треба було дати притулок на час повени.

Великаньска петиция против горівки. „Британьскі місионарки білої ленти" через два роки збирали підписи на петицию, котрою взивають правительство Анґлїї, аби на цїлім обширі британьского панованя заборонено продавати горівку і опіюм. Петицию підписало півосьма міліона людий! Але в Анґлїї се не першина і правительство британьске вже привикло до таких петиций.

Убийства. В Батятичах в Жовківщинї убито дня 9-го мая о 6-ій годинї рано арендаря з Дернова коло Камінки, вітця 9 дїтий. Убитий мав 14 дїр в голові і ножем порізане лице. Смертно пораненого відвезено до суду в Камінці, а судові власти в Мостах ужили енерґічних средств, щоби викрити злочинців. По части се їм удало ся, бо вислїджено, що убийниками суть місцеві паробки. — Звірского убийста допустив ся в Кракові 19-лїтний різницкий челядник Володислав Пашковский. В понедїлок вечером стрітив єго на улици торговельник худоби Іван Міщиньский і зажадав від него папіроса, а коли Пашковский папіроса не дав, ударив єго Міщиньский в лице. Пашковский витягнув тоді великий наострений різницкий ніж і пхнув Міщиньского два рази так сильно, що той на місци сконав. Убийника вислїджено ві второк рано і він призна ся до вини.

Попарив ся. В Чернівцях при улица Цецина хлюпнула з неосторожности при грі Евгенія Легач кипячою водою півторалїтного брата Омеляна, котрий в наслідок попареня помер.

Романтична істория. Перебуваюча у Відни ґрафиня Ляйнінґен фон Вестербурґ була не мало зачудована, коли їй доставили рахунок за річи, котрих она нїколи не куповала. Она передала справу поліциї, і показало ся, що під імя ґр. Ляйнінґен підшиває ся мантійка, о котрій досі не знають, хто она є. Так само не знати, яким способом пригорнула та мантійка до себе молоду прегарну анґличанку з доброї родини. Она представляла дївчину завсїгди яко свою доньку і приваблювала богатих женихів до неї, з того мала досить доходів. Анґличанка хотїла утечи до родичів, але мантійка єї замкнула. Тепер же єї замкнули, а анґличанкою опікує ся анґлїйский пастор у Відни.

По мадярски. В Мішкольци розпочали — як доносить до Pester Lloyda — підчас недільної служби божої в тамошнім протестантскім костелї зібрані протестанти сварку, котра прибирала чим раз більші розміри, аж нараз перемінила ся в завзяту бійку на місци перед костелем. Коли два жандарми тій бійцї хотїли зробити конець, зачали їх обкидувати камінем і складати киями. Жандарми ужили оружя і ранили шаблями кількох людий тяжко, а самі потім повтікали. Товпа пустила ся на вздогін за ними, але небавом розійшла ся, бо жандарми почали стріляти. Кількох провідників бійки арештовано.

Нова машина до складаня букв. Хто не знає, кілько то часу йде на складане черенок руками! І найзручнїйший складач не в силї за годину зложити черенок більше як яких 3000. Тепер звіщає віденьске бюро патентів, що сицилїйский Домінїканин кс. Календоль видумав нову машину до складаня черенок, на котрій вправний складач потрафить за годину зложити 50.000 букв. Машина складає ся з певного числа уставлених поб ч себе клявішів, заосмотрених в поодинокі букви, в більшім або меньшім числї, після того, як за часто котра буква приходить і то на подобу пальчатків чи молотків в машинї до писаня. Клявіші так уставлені, що складач може нараз складати цїлі слова. В міру того, як пальці відриває ся по черзї від клявішів, а молотки бють в гору — черенки зпід споду, поміщені в подовжних рурках подібних до пищавок від орґанів, всувають ся по скіснім проводї і укладають ся на кашті в бажаним порядку. Коли молоток летить в гору, струя електрична, кружляча через клявіші, ударяє на маґнес, а сей притягає засувку, призначену до запираня рурки з черенками. Тим чином висуває ся одна буква і укладає ся на кашту вузку як листва. Цїлий стрій машини зовсїм простий. При помочи електрики можна, сполучивши кілька машин в купу, тото само речене зложити нараз кількакратно.

Fata morgana. В Буфальо, однім місті Америки, показала ся прегарна fata morgana. В воздусї видно було місто, котре есть віддалене на 90 кільометрів. Все було виразно видно і церкви й озеро з пароходами, а навіть людий. Оно тим цікавійше було, що все було видно не обрнено, але таки в природнім положеню. Люди збігали ся, щоби побачити то чудо, а 200.000 голов не могло налюбовати ся красотою того з'явища.

Загадочна пригода. До мешканя зарібницї Мариї Матияшкової під ч. 240 в селї Клепарові

що гарна женщина в товаристві, на сценї, на якім будь зборі не зробить нїколи такого враженя, яке в тих місцях зробить гарний мужчина. Длятого женщини, коли при них говорити про красу мужчини, показують ся далеко більше повздержливими, ніж мужчини в розмові о гарних женщинах. Правильна, не занадто висока, але по змозї сильна будова тїла, правильні черти лиця, буйний, чорний волос, чоло, з котрого й не видко було би великого духа, вистарчають, щоби коло мужчини крутила ся гарна половина людского роду, як мотилї коло сьвітла. Дальше зважають також женщини на рід занятя і на становище мужчини, шляхотский титул і високе становище урядниче; особливо високе становище в войску може зробити на женщину таке враженє, що забуде про всї свої обовязки. Слава поетична, артистична, взагалї лїтературска, має також великий вплив притягаючий. Натомість учений, хоч би який славний, не любий жіноцтву. Жінка такого чоловіка чус ся духово значно низшою від мужа.

Кромі того імпонує женщинам сильна воля і велика енерґія мужчини, особливо коли злучена зі сьвідомим холодом супротив молодиих женщин. А коли ще з енерґією іде в парі талант, висока осьвіта і гарні товарискі звичаї, як ще до того у мужчини єсть гарний і мягкий голос, акцентуючий звучні слова, що подобають ся женщинам, і коли вкінци мужчина умірено зітхає за минувшиною, а песимістично дивить ся на теперішність, тодї находить у женщин незвичайну ласку.

Любов переміняє ся в страсть аж по довгім перебуваню з женщиною, котру мужчина любить, і рівночасно задля пересьвідченя, що любов находить щораз більшу взаїмність, причім привязанє росте з дня на день під впливом нових вражінь.

Коли страсть не заспокоїть ся скорим подружем, заким болїсний процес відбуде ся в центрах мозку і зачне бурити, треба нередовсїм сотворити або випайти якусь нову сферу інтересів, котра вперла би ту першу з порядку денного.

З любови лїчить ся чоловік дуже помалу і лише постепенно, але на сто випадків треба в 99 предмет любови чим скорше усунути з очий. Хоч то не все помагає. Треба, як кажу, розумно і помалу заняти думки залюбленої особи чимсь иньшим, або предмет любови представити в поганім сьвілї. Але сей послідний лїк дуже небезпечний. Подібне потрясенє може в одній хвили попсувати рівновагу духову а навіть позбавити житя. І під тим взглядом женщини терплять більше від мужчин. але-ж бо й потрафлять більше від них стерпіти. Любовна розпука мало котру женщину зажене в могилу, а у мужчин трафляє ся се досить часто".

Се одна частинка зі спостережень німецкого ученого. Може она не зовсїм рішає питанєяк мати вплив на женщин, та за те придасть ся не одному, особливо тепер — в маю. Хто-ж хоче ще лучше пізнати душу жіночу, нехай купить собі книжку Байта, або ще лучше, нехай оженить ся...

* * *

коло Львова прийшов сими днями в ночи около 10-ої години якийсь незнакомий мужчина і питав о мешкане якоїсь прачки, удаючи пяного. По короткій розмові зажадав, щоби его виведено, бо сам — як казав — не трафить на улицю. Син Матияшкової, 19-літний паробок, випровадив незнакомого, але в хвили, коли вийшли на улицю, чужий мужчина несподівано і без всякої причини пхнув его ножем в груди і утік, не сказавши ні слова. Рана Матияшка досить значна. Жандармерия веде в тій справі слідство.

Зміна властителів. Часть села Лукавиця горішна, в стрийскім повіті, купив від Бавманової за 15.000 зр. Володимир Бараньский, властитель більшої посілости в стрийскім повіті.

Славний нурець Том Б'рнс пописував ся минувшого понеділка в Лівerпулю Коли переїжджав потяг зелізниці електричної в найбільшім розбігу, скочив він з висоти 100 метрів в Мерсей. Сьмілий нурець за кілька хвиль показав ся на поверхни води і поплив до поблизької чайки. При сім шаленім скоку не потерпів він жадного ушкодженя.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 18. мая. Віденьскі і булапештеньскі урядові ґазети оголошують слідуюче цісарске відручне письмо до Кальнокого: На жаль моя надія, що неприняте вашої димісиї з дня 2. мая забезпечить мені і моїй державі вашу дальшу діяльність, не сповнили ся. Поновлене вашого поданя о звільнене від уряду яко міністра мого дому і заграничних справ наступило на підставі наданих причин, котрі беру до відомости і з увзглядненем котрих сповняю ваше баджане. Завіряю вас ще раз, що ваші, в часі чотирнайцятьлітної сьвідомої і далекосяглої діяльности зроблені, великі заслуги буду все мати у вдячній памяти. Нидаю вам на знак мого особлившого признаня брилянтові відзнаки ордена Стефана, котрого великий хрест посідаєте на підставі мого відручного письма з дня 25. грудня 1883 р.

Відень, 18. мая. Ґраф Ґолуховский зложив сегодня перед полуднем в руки цісаря присягу яко міністер заграничних справ, по чім був принятий на довшій авдиенциї.

Градець, 18. мая. Тутешні часописи подають вістку, що цісар по зелених сьвятах завитає на два дні до Градця.

Рим, 18. мая. Бюро Стефаніого доносить, що димісия Кальнокого зробила в Ватикані дуже сильне враженє. Становище нунция Аліярдого сильно захитане.

Петербург, 18. мая. Місто Берест литовский згоріло до тла. Трийцять осіб згинуло в огни.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарні Г. Чоппа.